

מסורת הש"ס

א) [מדרים טו] לעיל ה"ה;
ב) [מדרים טו:] א) [ב"ק
ל"א:] ד) [טס:] ה) [טס:]
ו) ז"מ ט"ז: טס"ה טו: פ"ה:
חולין ע"ח: ז"מ ט"ז: ט"ז: יומ"א
ט: ממנחות ל"ב: ט"ז:] ו) ירקרק
ה"ה:] ח) [דף פ"ה:]

תורה אור השלם

1. א נפש כי תשבע
לבטא בשפתים לקרע
או להטיב לכל אשר
יבטא והקדם בשבועה
ויעלם ממנו והוא ידע
ואקום לאחת מאלה:
ירקרא ה' ד'
2. כי איש איש אשר
יקלל את אביו ואת אמו
מות יומת אביו ואמו
קלל דמיו בה:
ירקרא ה' ט

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לקיים וכו'
והבי' איתא בירושלמי.
שעין לעיל דף כ"ג ע"ב תוס'
ד"ה דכי ומ"ש ט"ס:

מוסף רש"י

שלא עשה בה לאו
בהו' דלחיה בן לוחיה
כלאו [ע"פ כהנ']. ולא
ביטל הוא חייב. קהן
שבעה [נדרים ט"ז]. אף
הטבה רשות. לוי בני
אחיו וכו' לא בני אחיו חייב
בקרן על השבעה. אף
הרעה דמחייב קרן הרעה
דשטח. ולא נשבע לבטל
את המנוה. דהא שבעה
שטח. ולא הרעות אלו
[שם ט"ז]. אמן לי אביו
אביו [סנהדרין טו]. שניהם יחד
[שם ט"ז]. קלל שניהם
[שם ט"ז]. אביו ולא אביו.
אלה מהם מנין [שם].
אביו קלל אמו קלל.
כלומר סמך קללה בראש
המקרא לאביו ובסופו סמך
לאמו [שם ובבב"א ט"ז פ"ה:
וב"מ צ"ד: וחולין ט"ח].
למנוח דלו ה"א או ה"א
[חולין ט"ח]. ר' יונתן
אומר. ממהלך המקרא
משמע את אביו ואת אמו,
לדע"ג דר"י מוסף על
ענין רששון משמע מני
אחד מהם [סנהדרין טו].
משמע שניהם כאחד
כו'. אביו ואמו משמע מני
או ה"א או ה"א [חולין
ט"ח].

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות כו.

עין משפט
נר מצוה

עב א מיי פיה מהל'
שבעות ה' ד יו סמג
לאון ללא רמא טושיע י"ד
סי' ולו פ"ה:
עב ב מיי שם ה' טו
טושיע שם טע"ף ז'
ע"ד ג שם כה"ה:
ע"ה ד מיי שם טושיע שם
טע"ף ז':
ע"ה ה מיי פיה מהל'
ממרים הלכה א ופ"ו
הלכה ב סמג לאון ר"ט
טושיע י"ד סי' רמא טע"ף
ז':

רבינו הנאל

מתני' נשבע לבטל את
המצוה ולא ביטל לקיים
את המצוה ולא קיים
פטור. שהיה בדין שיהא
חייב בדבר ר' יהודה בן
בתירה כו. והני מילי
בשוגג וקרבן: ת"ר
נשבע לבטל את המצוה
ולא ביטל יכול יאחזיק
ת"ל להרע או להטיב.
מה הטבה רשות אף
הרעה רשות כו. ופרשי
בה נשבע לבטל מצוה
ולא ביטל. או נשבע
לקיים מצוה ולא קיים.
בתרווייהו הואיל ואינו
דבר הרשות פטור
משבעות ביטול אבל
נשבע להרע לעצמו ולא
הרע חייב. מאי טעמא
הרשות בידו להרע
לעצמו. אבל הנשבע
להרע לאחרים כגון
שנשבע שאכה פלוני
ואפצע את מוחו וכיוצא
בהן פטור שאין הרעת
אחרים בידו. אבל נשבע
להטיב לאחרים ולא
הטיב חייב. (ואמרין)
[דייקון] להא דתנו רבנן.
ומאי דקראי בדבר
הרשות כתיבי דלמא
בדבר מצוה כתיבי. ודחינן
לא ס"ד דכתיב להרע או
להטיב דביעין [הטבה]
דומיא דהרעה [הרעה]
דומיא דהטבה מה הטבה
ליהא בביטול מצוה אף
הרעה נמי ליתא בביטול
מצוה. מנצתא הרעה זו
גופה הטבה היא כיון
דליהא בביטול מצוה.
והטבה דומיא דהרעה מה
הרעה אינה בקיום מצוה
אף הטבה אינה בקיום
מצוה. והאי הטבה גופה
הרעה היא דהא ביטל
מצוה. ואקשינן אי הכי
אוכל ולא אוכל נמי נימא
הכי מה הטבה שאינה
בלא אוכל אלא באוכל
אף הרעה נמי שאינה בלא
אוכל אלא באוכל היא
הטבה היא כו. ודחינן
האי מאי א"ר אמרת
בשלמא קראי בדבר
הרשות כתיבי. היינו
דאצטריך או לרבות
הטבת אחרים. אלא אי
אמרת בדבר מצוה כתיבי
השתא הרעת אחרים
אתרבי הטבת מיבעי.
ואקשינן האי או מיבעי לו
לחלק דאי לא כתב או
הוה אמינא אינו חייב
אלא אם ידע ורטיב
תרוייהו בהדי הדדי אבל
זה בלא זה פטור. להכי
כתב או לחלק. ואמרין
הניחא לר' יונתן אלא לר'
יאשיה כו. ופי' חלוקתם
כדנתיא איש איש אשר
יקלל את אביו ואת אמו.
אין לי אלא אביו ואמו:

מתני' שהיה נשבע לבטל את המצוה ולא
ביטל פטור וכלקיים ולא קיים פטור שהיה
בדין שיהא חייב בדבר ר' יהודה בן בתירא
א"ר יהודה בן בתירא מה אם הרשות שאינו
מושבע עליו מהר סיני הרי הוא חייב עליו
מצוה שהוא מושבע עליה מהר סיני אינו
דין שיהא חייב עליה אמרו לו לא אם אמרת
בשבועת הרשות שכן עשה בה לאו כהן
תאמר בשבועת מצוה שלא עשה בה לאו
כהן שאם נשבע לבטל ולא ביטל פטור:
מתני' ת"ר יכול נשבע לבטל את המצוה
ולא ביטל יא חייב ת"ל ולהרע או להטיב
מה הטבה רשות אף הרעה רשות אוציא
נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל שהוא
פטור יכול נשבע לקיים את המצוה ולא
קיים שיהא חייב ת"ל להרע או להטיב מה
הרעה רשות אף הטבה רשות אוציא נשבע
לקיים את המצוה ולא קיים שהוא פטור יכול
נשבע להרע לעצמו ולא הרע יכול יהא
פטור ת"ל להרע או להטיב מה הטבה
רשות אף הרעה רשות יאביא נשבע להרע
לעצמו ולא הרע שהרשות בידו יכול נשבע
להרע לאחרים ולא הרע שיהא חייב ת"ל
להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה
רשות יאוציא נשבע להרע לאחרים ולא הרע
שאין הרשות בידו מנין לרבות הטבת אחרים
ת"ל או להטיב ויאיוו היא הרעת אחרים
אכה את פלוני ואפצע את מוחו וממאי
דקראי בדבר הרשות כתיבי דלמא בדבר
מצוה כתיבי לא ס"ד דביעין הטבה דומיא
דהרעה והרעה דומיא דהטבה דאקיש הרעה
להטבה מה הטבה אינה בביטול מצוה אף
הרעה אינה בביטול מצוה הרעה גופה
הטבה היא ואקיש הטבה להרעה מה הרעה
אינה בקיום מצוה אף הטבה אינה בקיום
מצוה הטבה גופה הרעה היא אי הכי בדבר
הרשות נמי לא משכחת לה אלא מדאיצטריך
או לרבות הטבת אחרים ש"מ בדבר הרשות
כתיבי דאי ס"ד בדבר מצוה כתיבי
השתא הרעת אחרים איתרבי הטבת
אחרים מיבעיא והאי או מיבעי ליה לחלק
לחלק לא צריך קרא הניחא לר' יונתן
אלא לר' יאשיה מאי איכא למימר דתניא
איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין
לי אלא אביו ואמו אביו ולא אמו אמו ולא
אביו מנין ת"ל יאביו ואמו קלל יאביו קלל
אמו קלל דבר ר' יאשיה ר' יונתן אומר משמע
שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו
עד
אוכל מנה שהיא הטבה גמורה שמתעב לגופו ולנפשו:
דומיא דהטבה והטבה דומיא דהרעה מה הטבה שאינה
בביטול מצוה אף הרעה גופה הטבה היא ומה הרעה
גופה הטבה היא כיון שאינו מנוחלן להטובתם:
מדאיצטריך או לרבות הטבת אחרים. תימא א"כ למה
לכו לרצון למימר צמתי תאמר צמתי מנה שלא עשה
בה לאו כהן מופק ליה להרע לא מיירי דבדבר מצוה
מדאיצטריך או לרבות הטבת אחרים ובעינן הטבה
דומיא דהרעה דבדבר הרשות ולאו פירכא היא
דנהי דקיום מנה לא כתיב הכא מ"מ יתלף מקל וחומר:
עד
אבל מנה שהיא הטבה גמורה שמתעב לגופו ולנפשו:
דומיא דהטבה והטבה דומיא דהרעה מה הטבה שאינה
בביטול מצוה אף הרעה גופה הטבה היא ומה הרעה
גופה הטבה היא כיון שאינו מנוחלן להטובתם:
מדאיצטריך או לרבות הטבת אחרים. תימא א"כ למה
לכו לרצון למימר צמתי תאמר צמתי מנה שלא עשה
בה לאו כהן מופק ליה להרע לא מיירי דבדבר מצוה
מדאיצטריך או לרבות הטבת אחרים ובעינן הטבה
דומיא דהרעה דבדבר הרשות ולאו פירכא היא
דנהי דקיום מנה לא כתיב הכא מ"מ יתלף מקל וחומר:
עד
אבל מנה שהיא הטבה גמורה שמתעב לגופו ולנפשו:
דומיא דהטבה והטבה דומיא דהרעה מה הטבה שאינה
בביטול מצוה אף הרעה גופה הטבה היא ומה הרעה
גופה הטבה היא כיון שאינו מנוחלן להטובתם:
מדאיצטריך או לרבות הטבת אחרים. תימא א"כ למה
לכו לרצון למימר צמתי תאמר צמתי מנה שלא עשה
בה לאו כהן מופק ליה להרע לא מיירי דבדבר מצוה
מדאיצטריך או לרבות הטבת אחרים ובעינן הטבה
דומיא דהרעה דבדבר הרשות ולאו פירכא היא
דנהי דקיום מנה לא כתיב הכא מ"מ יתלף מקל וחומר:
עד